

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยจากเอกสาร (documentation study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงตลาดแรงงานของธุรกิจอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออันประกอบไปด้วยอุปสงค์ของแรงงาน อุปทานของแรงงาน และดุลยภาพที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงาน ซึ่งจะสะท้อนไปถึงอัตราค่าจ้าง และสภาพปัญหาการจ้างงานของแรงงานที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงานของอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านวิธีการศึกษานั้นเป็นการศึกษาจากเอกสารเกือบทั้งหมดแต่มีบางส่วนที่ข้อมูลมีความไม่ชัดเจนจากเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกับ เจ้าหน้าที่ นักวิชาการด้านแรงงาน และเจ้าของกิจการ เพื่อให้ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้เนื้อหาสาระครบถ้วนตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ซึ่งผลจากการวิจัยที่ผู้วิจัยได้พบมีดังนี้

1. ลักษณะความต้องการแรงงาน (อุปสงค์แรงงาน) ในอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการ พบว่า มีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นในปี 2540 ถึงร้อยละ 43.30 โดยลักษณะของแรงงานที่ต้องการนั้นเป็นแรงงานกึ่งฝีมืออยู่ในวัย 18-24 ปี เป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งมีความต้องการแรงงานที่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ความต้องการแรงงานที่เพิ่มขึ้นนั้นเน้นแรงงานกึ่งฝีมือที่อยู่ในหมวดอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด เนื่องจากในช่วงเวลาที่ทำการสำรวจนั้น อุตสาหกรรมการผลิตอาหารมีการขยายตัวสูงเป็นอันดับ 1 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ลักษณะแรงงาน (อุปทานแรงงาน) ในอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า แรงงานส่วนมากจะเป็นแรงงานในวัย 18-24 ปี แต่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา หรือมีการศึกษาเพียงภาคบังคับเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งก็ได้แก่แรงงานไร้ฝีมือ

3. ตลาดแรงงานในธุรกิจอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่เกิดดุลยภาพ อันมีสาเหตุมาจากการเกิดทั้งอุปสงค์ส่วนเกิน และอุปทานส่วนเกินพร้อมกัน สิ่งที่ตามมาคือปัญหาทางด้านแรงงาน คือ แรงงานในอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือยังมีคุณภาพที่ยังไม่ได้มาตรฐานตามที่ผู้ประกอบการต้องการ และด้วยเหตุที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภาคที่มีจำนวนแรงงานมากที่สุด แต่แรงงานส่วนมากเป็นแรงงานที่ด้อยคุณภาพ นั่นคือมีการศึกษาน้อย ขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านอุตสาหกรรม แม้ว่าจำนวนตำแหน่งงานจะมีเป็นจำนวนมากแต่ก็ไม่สามารถบรรจุนำได้ครบตามความต้องการได้ อันเนื่องมาจากสาเหตุทางด้านคุณภาพของแรงงานนั่นเอง นอกจากนี้ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมมิได้คำนึงถึงการเพิ่มประสิทธิภาพของแรงงานเท่าที่ควร นั่นคือ ผู้ประกอบการมิได้ลงทุนในการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานให้ดียิ่งขึ้นเท่าที่ควร จึงทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยส่วนมาก ในอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้เป็นปัญหาทางด้านคุณภาพของแรงงาน

4. อัตราค่าจ้างของแรงงาน สืบเนื่องมาจากการที่แรงงานในอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ จึงทำให้อัตราค่าจ้างที่แรงงานได้รับมีอัตราที่ต่ำกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ซึ่งมีสถานประกอบการเพียงบางแห่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สามารถจ่ายค่าจ้างได้ตามระดับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ นอกจากนี้แรงงานยังมีอำนาจต่อรองกับผู้ประกอบการน้อย อัตราค่าจ้างที่ได้รับจึงขึ้นอยู่กับความพอใจของนายจ้างเป็นส่วนใหญ่

5. แนวทางและมาตรการในการแก้ปัญหาการจ้างงานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ควรจะมีแนวทาง 3 ทาง ดังนี้ คือ แนวทางที่ 1 การกำหนดแนวทาง และมาตรการในการพัฒนากำลังแรงงานโดยตรง ส่วนแนวทางที่ 2 นั้น มุ่งไปที่การกำหนดแนวทางและมาตรการการยกระดับอัตราค่าจ้าง สุดท้ายคือแนวทางและมาตรการการพัฒนาผู้ประกอบการทั้ง 3 ทางจะต้องเป็นไปแนวเดียวกัน ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

จากผลการวิจัยข้างต้นนั้น ในส่วนของปัญหาในตลาดแรงงานที่ส่งผลถึงปัญหาแรงงานอื่น ๆ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานในธุรกิจอุตสาหกรรม จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยได้ทำการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการวิจัยครั้งนี้ คงจะเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนปฏิบัติในแนวทางทั้ง 5 แนวทางของผลการวิจัยอันจะส่งผลดีต่อภาคธุรกิจอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

Abstract

This documentation research had purposed to study about Labor market of Industrial sector in the northeast of Thailand such as Demand for Labor, supply of labor, equilibrium of labor market. All of them will reflect to problems in wages of labor market. In detail of method, Researcher was studied from documentation data of all and make an interview with the wellinformed and the entrepreneur. This study found many points at issue such as:

1. Demand for Labor: From survey data found that Demand for Labor increase 43.30 percent in the year 1997 and character of Labor that entrepreneur qualify was semi-skilled labor; age between 18-24 years old; female Labor more than male labor. In the time that researcher survey food industrial sector wanted to use semi-skilled Labor more than other sectors.

2. Supply of Labor: From Survey data found that Labor respond was Un-skilled Labor and age between 18-24 years old.

3. Labor market was non-equilibrium because it had a problem about excess demand and excess Supply in the same time so many problems would happened sample; The majority of people in Thailand was living in the northeast, so Labor in the northeast was the majority of Labor in Thailand but non-quality for entrepreneur in industrial sector. A problem excess supply and excess demand in the same time happened in labor market. Entrepreneur who wanted Labor didn't invest to develop skill of Labor because it was high cost to invest, So a problem of non-quality Labor became yet.

4. Wage Problems: Labor Problems following to wage Problems, Under-quality following to Low Wages and Labor no bargaining with entrepreneur so wage rate depend on entrepreneur.

5. Tendency and Strategy to rectify would have three ways : first was direct to develop Labor; second was to develop rate of wage; third was to develop entrepreneur

From results 5 points, the point of Labor Problems and Wage Problems research found that happening for along time in industrial sector in northeast of Thailand. Cause to researcher study an employment of industry sector in the northeast. After researcher know that it had many problems in labor market and why it had. Research was purposed tendency for government sector and Private sector to rectify in the future.

คำนำ

การวิจัยเรื่องภาวะการจ้างงานของอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ^๓ เป็น การวิจัยที่ศึกษาถึงสถานการณ์ที่เกี่ยวกับตลาดแรงงานเป็นสำคัญ โดยประเด็นที่ศึกษา นั้นจะทำให้ทราบถึงลักษณะแรงงานในตลาดแรงงาน ความต้องการแรงงานในภาค อุตสาหกรรมเพื่อที่จะหาดุลยภาพที่เกิดขึ้นในตลาดแรงงานนอกจากนั้นกลไกการทำงาน ของตลาดแรงงานยังเป็นตัวที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตราค่าจ้างที่เกิดขึ้นในอุตสาหกรรมใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนืออีกด้วย จากผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พบปัญหาที่เกิดขึ้น กับแรงงานอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั่นคือ ปัญหากำลังแรงงานที่มี มากแต่เป็นแรงงานที่ไร้ฝีมือเสียส่วนใหญ่จัดว่าเป็นแรงงานด้อยคุณภาพที่ต่ำกว่า มาตรฐานความต้องการของเจ้าของกิจการที่เป็นผู้ประกอบการอุตสาหกรรม และใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเกิดประโยชน์ต่อไปในการนำเอาผล การวิจัยมาวิเคราะห์หาแนวทางและมาตรการในการแก้ไขปัญหาต่อไป การวิจัยในครั้ง นี้ผู้วิจัยได้เริ่มทำการวิจัยตั้งแต่ประมาณกลางปี 2539 และดำเนินการแล้วเสร็จเมื่อต้น ปี 2541 การดำเนินการมีปัญหาขัดข้องในเรื่องของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ จึงทำให้ รายงานการวิจัยมีความล่าช้าเสร็จไม่ทันตามกำหนดการที่ตั้งไว้ ในท้ายที่สุดนี้ผู้วิจัยใคร่ ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมที่ทำให้การวิจัยในครั้งนี้ สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัย

มกราคม 2541